

orphans' preparation for independent life in family environment. Based on empirical research in the article forms and methods of senior teens' social and educational support to improve their training for self-realization in different areas of independent life have been presented.

The article makes a meaningful description of the social and pedagogical support main directions aimed at forming orphans' readiness for family life, development of their social competence and professional readiness.

Given the urgency of forming senior teens' readiness for independent life in conditions of family-type homes, attention is focused on supporting foster parents, who act both as object and subject. Given the results of the analysis of recent theoretical research and on the basis of empirical investigation, the main areas of application forms of individual and group support were presented. The main recommendations regarding the peculiarities of implementing in practice foster parents' support interviews, counseling, mediation techniques, provision of learning materials, social and pedagogical training and conducting evening of questions and answers.

Key words: senior teen, family-type home, social and pedagogical support, foster parents, independent living.

УДК 371.134

Т. В. Марєєва

МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ

Стаття присвячена проблемі мотиваційної готовності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до створення позитивного професійного іміджу. Здійснено аналіз отриманих експериментальних даних щодо визначення мотиваційної готовності студентів до створення позитивного професійного іміджу вихователя.

Ключові слова: імідж, позитивний професійний імідж вихователя дошкільного навчального закладу, мотивація, готовність.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Процес підготовки фахівця в галузі дошкільної освіти до професійної діяльності є досить тривалим і складним. Поряд із передаванням сукупності відповідних знань і формуванням на їх основі спеціальних умінь та навичок важливе місце посідає й мотивування до такої діяльності та професійного самовдосконалення у ній. Питання мотивації є одним із найважливіших у психолого-педагогічній науці, оскільки саме воно дозволяє зрозуміти механізми розвитку людської діяльності, спрямованої на задоволення певних потреб, у тому числі й професійних.

У реаліях сучасного ринку праці та постійно пануючої конкуренції у ньому особливо гостро постає проблема формування мотивації педагогів до створення власного позитивного іміджу професіонала. Актуальною вона є і стосовно майбутніх вихователів, які лише починають шукати свою нішу у сфері освітніх послуг і намагаються зарекомендувати себе компетентними фахівцями галузі дошкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним аспектам професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів присвячено праці ряду українських та зарубіжних науковців: Г. Беленької (формування професійної компетентності), С. Будака

(підготовка до навчання іноземної мови), Л. Загородньої (формування основ педагогічної техніки), А. Залізняк (підготовка до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку), Т. Кулакової (комунікація в професійній діяльності), О. Кучерявого (організація професійного самовиховання), І. Слєпцової (формування готовності до взаємодії з дітьми дошкільного віку), С. Тітаренко (підготовка до формування основних рухових умінь і навичок) та інших.

При цьому в багатьох із означених наукових розвідок поняття «підготовка» тісно пов'язане із поняттям «готовність» і розглядається як процес формування певного набору вмінь, навичок, якостей у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, тоді як готовність виступає результатом підготовки і передбачає їх сформованість. Окрім того, готовність є складним утворенням, яке охоплює не лише здатність оперувати набутою сукупністю ЗУНів, але і бажанням здобувати їх та практично ними користуватися у своїй професійній діяльності, тобто зачіпає проблему мотивації до професійної діяльності педагога. Це пояснюється тим, що будь-яка готовність до певної діяльності, на думку психологів М. Дяченка та Л. Кандибовича, містить мотиви, які значною мірою впливають на успішну її реалізацію та досягнення бажаного результату [1]. Проте аналіз наявних наукових досліджень показує, що поза увагою вчених залишається проблема мотиваційної готовності майбутніх вихователів ДНЗ до створення позитивного професійного іміджу, особливостей її діагностики і формування на етапі оволодіння фахом.

Метою статті є висвітлення стану мотиваційної готовності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до створення позитивного професійного іміджу.

Виклад основного матеріалу дослідження. За визначенням російського психолога В. Розанової, мотивація є сукупністю спонукальних сил людської діяльності, як усвідомлених, так і не усвідомлених людиною [2, с. 79 – 80]. При цьому означене поняття використовується для пояснення послідовності поведінкових дій, спрямованих на конкретну мету, яка може змінюватися залежно від ситуації і наявних потреб. Зокрема, американський психолог А. Маслоу стверджував, що будь-яка поведінка демонструє тенденцію до детермінованості кількома або навіть усіма базовими потребами одночасно, а не однією. Залучення якомога більшої кількості потреб підвищує загальний рівень мотивації діяльності [3].

Щодо мотивів, які спонукають людину створювати власний імідж, то провідними серед них є психологічні й прагматичні. Так, дослідниця проблем психології іміджу О. Перелігіна пояснює, що психологічна мотивація пов'язана з потребою людини у підвищенні своєї самооцінки, внаслідок чого досягається психологічний комфорт. Прагматична ж мотивація стосується прагнення індивіда використати власний імідж для більш ефективного соціального впливу і досягнення за його допомогою тих або інших зовнішніх цілей (перемогти на виборах, підвищення заробітної плати, продажу товару або послуги тощо) [4, с. 105]. Залежно від домінантного типу мотивації дослідниця виокремлює імідж, орієнтований на самовідчуття (спрямований на зміну Я-концепції індивіда в напрямі її наближення до ідеального Я, підвищення самооцінки і покращення самовідчуття індивіда), і імідж, орієнтований на сприйняття (спрямований на наближення Я-концепції до Я-для-інших з метою подавання іміджформувальної інформації, відповідно до очікувань цільової аудиторії). При цьому, зазначає дослідниця, ці два типи іміджу не заперечують один одного і в багатьох випадках один і той же імідж може володіти якостями як першого, так і другого

[4]. Крім того, на цій основі вчена припускає імовірність існування проміжного універсального типу іміджу, який характеризується органічним поєднанням ознак, притаманних двом вищеописаним типам іміджу. Такий тип іміджу, стверджує вона, виникає тоді, коли система ціннісних установок індивіда збігається з найбільш актуальними соціальними очікуваннями [4, с. 110]. Він же, з нашої точки зору, є найбільш оптимальним у професійній діяльності вихователя дошкільного закладу, оскільки саме в такому випадку фахівець отримує задоволення від своєї праці і водночас успішно виконує покладені на нього суспільством обов'язки.

Виділяючи мотиваційно-ціннісний критерій як складову, за допомогою якої можна оцінити готовність майбутніх вихователів до створення власного позитивного професійного іміджу, ми виходили з того, що власне мотиваційна готовність до цього процесу структурується такими компонентами: мотивація вибору професії вихователя ДНЗ, задоволеність опановуваним фахом, наявність професійних потреб та інтересів, ціннісних орієнтацій, наявність необхідних якостей для роботи з дітьми дошкільного віку, наявність педагогічного ідеалу, труднощі, що виникають у студентів під час проходження педагогічної практики, ставлення до створення позитивного професійного іміджу вихователя, наявність потреби і бажання професійно самовдосконалюватися.

Для визначення сформованості мотиваційної готовності майбутніх вихователів до створення позитивного професійного іміджу студентам 3 – 4 курсів вищих навчальних закладів спеціальності «Дошкільна освіта» пропонувалися анкети та творчі завдання, а також проводилося спостереження за ними під час педагогічної практики.

Здійснивши аналіз отриманих анкетних даних, ми виявили такі мотиви вибору професії вихователя ДНЗ: любов до дітей, бажання працювати з ними – 55 %, мрія дитинства – 10,4 %, інтерес до обраної професії (у т. ч. й через її затребуваність на сучасному етапі розвитку країни) – 3,6 %, бажання бути логопедом, інструктором з фізичного виховання, навчати дітей іноземної мови – 2,8 %, педагогічна династія – 1,5 %, прагнення здобути вищу освіту – 1,2 %, порада батьків, учителів, друзів – 5,3 %, бажання правильно виховати власну дитину – 1,4 %, досвід роботи, який спонукав отримати відповідну освіту (у т. ч. виховання молодших братів і сестер) – 3,4 %. Проте були і відповіді, які свідчили про прагнення формального навчання в університеті: бюджетне місце – 6,6 %, недорога оплата за навчання – 4,2 %, вищий навчальний заклад розташований недалеко від дому (на сусідній вулиці або в сусідньому місті) – 0,8 %, легке навчання за спеціальністю «Дошкільна освіта» (відсутність у навчальних планах підготовки вихователів таких дисциплін: вища математика, фізика, хімія, креслення) – 1,7 %, наявність робочого місця в майбутньому (навчання за цільовим направленням) – 0,8 %, випадкові обставини (не вступив на інший факультет або в інший університет) – 1,3 %. Безумовно, названі мотиви суттєво впливають на вибір абітурієнтами майбутньої професії, проте вони не є визначальними під час її опанування протягом терміну навчання на бакалавраті.

У зв'язку із цим наступне питання запропонованої студентам анкети стосувалося їх задоволеності обраною професією після трьох років навчання в університеті. Аналіз відповідей майбутніх вихователів показав, що: значна їх частина (78,7 % опитаних) задоволена тим, що обрала фах педагога ДНЗ і не розчарувалась у своєму виборі; близько 9,1 % респондентів задоволені професією вихователя частково (в основному це студенти, які

отримують певну спеціалізацію і хотіли б, щоб більше уваги зверталось саме на спеціальні предмети, ніж на фахові методики дошкільного виховання), і 12,2 % не задоволені своїм вибором і не мають бажання працювати за спеціальністю.

Щодо соціального статусу вихователя ДНЗ, а відтак і престижності цієї професії на ринку праці та серед самих майбутніх педагогів, то можемо констатувати, що 58,5 % студентів уважають його високим, пояснюючи це тим, що вихователь формує майбутнє нашої країни, на ньому лежить велика відповідальність за розвиток і здоров'я кожної маленької особистості. При цьому, за словами респондентів, педагог є другою людиною після батьків дитини, він наставник для неї, оскільки «обізнаний в усьому» та є «високоморальною людиною». Зазначають студенти і те, що професія вихователя є «найважчою і найцікавішою водночас», вона вимагає «ширих емоцій і вміння бути справжнім», «уміння повністю віддаватися дітям». Проте були і такі відповіді респондентів, які свідчили про те, що соціальний статус педагога дошкільного профілю є невисоким (34,2 %) через низьку оплату його праці, стереотипне уявлення про пересічність і непрестижність професії вихователя, ставлення батьків і суспільства в цілому до нього як до няньки, відсутність поваги і вдячності тощо. Однак 7,3 % опитаних схиляються до того, що хоча суспільство і не цінує професію вихователя гідно, його соціальний статус є високим, адже «виховання дітей – це важлива справа».

Даючи відповідь на запитання «Що, на Вашу думку, необхідно для роботи вихователем?», студенти називали як особистісні якості та професійні знання, вміння і навички, так і сукупність матеріальних умов, що уможливають роботу у сфері надання дошкільних освітніх послуг. Серед особистісних якостей найважливішими, з точки зору майбутніх вихователів, є любов до дітей, бажання працювати з ними, доброта, щирість, чуйність, терпіння і витримка, емоційна врівноваженість, стриманість, повага до дитини, освіченість, ерудованість, вихованість, креативність, гуманність, лояльність, тактовність, відповідальність, комунікабельність, упевненість у собі, працьовитість, активність, енергійність, наполегливість, оптимізм і почуття гумору, справедливість. Серед професійних якостей чільне місце посідають: любов до своєї професії та бажання бути вихователем, відданість своїй справі, артистичність, прагнення до інновацій, уважність та здатність швидко переключати увагу, організованість, здатність турбуватися про дітей. Крім того, студенти вважають необхідними для роботи вихователем хороше фізичне та психічне здоров'я, зовнішню привабливість і правильне мовлення. Стосовно професійних знань, то із відповідей майбутніх вихователів можемо судити, що найважливішими для педагога дошкільного профілю є знання дитячої психології, дошкільної педагогіки, фахових методик виховання і навчання. Щодо професійних умінь, то необхідними є вміння знайти індивідуальний підхід до дитини, вислухати і зрозуміти її та її батьків, уміння співпрацювати із колегами, уміння організовувати цікаві ігри з вихованцями, завоювати їх любов та повагу, уміння бути спокійним, знаходити нестандартний підхід до звичних речей і педагогічних ситуацій, уміння самовдосконалюватися. Не менш значущими для успішної роботи вихователя, на думку студентів, є й матеріальні умови праці. До них вони відносять достатню площу ДНЗ, естетично оформлену та обладнану за останніми вимогами групову кімнату, наявність окремих кімнат для зображувальної діяльності, експериментування тощо, наочності, посібників, іграшок, високу заробітну плату.

Відповідаючи на запитання про професійні потреби, майбутні вихователі давали різні відповіді. Так, 17,6 % опитаних стверджували, що на даному етапі навчання у них відсутні професійні потреби. В основному такі відповіді давали студенти, які навчаються через суб'єктивні причини, або ті, які не досить розуміли, що таке потреба. Ще частина (17,1 %) до власних професійних потреб віднесли гідну заробітну плату, кар'єрне зростання, високий професійний і соціальний статус, що, знову ж таки, свідчить про зовнішню мотивацію вибору професії вихователя. Решта респондентів виділила оволодіння професійними знаннями та вміннями, особистісне й професійне вдосконалення, набуття досвіду роботи з дітьми та використання отриманих знань на практиці, матеріальну забезпеченість ДНЗ, яка сприяла б роботі (наявність комп'ютерно-ігрових комплексів, ігрових майданчиків, обладнаних розвивальними і естетично привабливими, зі смаком оформленими спорудами, сучасного спортивного інвентарю тощо), здобуття вищої освіти та наявність першого робочого місця як власні професійні потреби молодого фахівця.

Досить широким виявився і спектр професійних інтересів студентів: від отримання освіти відповідно до спеціальності й спеціалізації до зменшення кількості дітей у групах, роботи в дійсно фаховому, дружньому педагогічному колективі, популяризації професії вихователя в суспільстві. Найбільш зацікавлені майбутні вихователі у вихованні й навчанні дітей, у тому числі й власних, спілкуванні з ними, дослідженні особливостей їх розвитку, вивченні як сучасних новітніх методик виховання дошкільників (інтерактивних, інформаційних, проєктивних), так і відомих технологій Г. Альтшуллера, М. Монтессорі, С. Русової, Р. Штайнера та інших, професійному становленні й самовдосконаленні, завоюванні поваги з боку вихованців та їх батьків. Проте були й відповіді, які характеризували (можливо, здорові) амбітні позиції майбутніх педагогів – кар'єрне зростання, створення власної програми виховання і розвитку дітей дошкільного віку. Як не прикро констатувати, 14,6 % респондентів не мають професійних інтересів: частина через те, що ще не визначилися із тим, що їх цікавить на даному етапі навчання, частина (4,3 %) – через невпевненість у правильності вибору майбутньої професії та небажання працювати вихователем.

Останній факт мав місце і під час визначення студентами власних ціннісних орієнтацій як майбутніх вихователів. Зокрема 18,3 % опитаних не вказували їх або ж давали неправильні відповіді, не диференціюючи поняття «потреби» і «інтереси». Ті ж, хто були спроможними перерахувати свої педагогічні цінності, називали дитину з її індивідуальними особливостями та здібностями, її розвиток, виховання та навчання на засадах гуманізму, педагогічний досвід попередніх поколінь, особистісні якості й культуру вихователя тощо. Підтверджували це і спостереження, проведені за студентами під час проходження ними педагогічної практики в ДНЗ. Так, більшість із них вибудовує стосунки з вихованцями на основі врахування їх потреб та інтересів, намагаються проявляти свої позитивні особистісні якості. Водночас деякі майбутні вихователі застосовують методи і прийоми роботи з дошкільнятами, що засвідчують авторитарний стиль керівництва дитячим колективом, дозволяють собі недбало ставитися до своїх обов'язків, проявляти грубощі у стосунках з вихованцями та їх батьками, з персоналом дошкільної установи.

Оскільки якості й властивості особистості педагога відіграють значну роль у формуванні його спрямованості, ми вирішили з'ясувати точку зору студентів стосовно того, які особистісні якості потрібні для роботи із дітьми дошкільного віку, і чи наявні вони у них.

Аналіз отриманих відповідей дозволяє констатувати, що, на думку респондентів, необхідними для педагога дошкільного профілю є такі якості: любов до дітей (46,3 %), доброзичливість (42,1 %), терплячість (21,3 %), комунікабельність (15,2 %), чесність (14 %), творчість (13,4 %), щирість (12,8 %), вияв поваги до інших і до самого себе (11,6 %), гуманність (9,1 %), чуйність (7,9 %). Важливими також для роботи із дошкільнятами є відповідальність, урівноваженість, справедливість (по 7,3 %), витримка, працьовитість, уважність (по 6,7 %), здатність до самовдосконалення, стриманість, цілеспрямованість (по 6,1 %), впевненість у собі, любов до своєї роботи та відданість їй, наполегливість (по 5,5 %), ввічливість, емоційна стійкість та самовладання, компетентність, здатність зрозуміти дитину, ерудованість, уміння налагоджувати стосунки (по 4,2 %), вихованість, охайність, співчутливість, толерантність, вияв турботи, вміння знайти спільну мову з дітьми (по 3 %), милосердя, здатність «мислити як дитина, але при цьому залишатися дорослим», сила волі, уміння зацікавити й організувати дітей, уміння слухати (по 2,4 %). Хоч і рідко, проте вказували студенти і на такі якості вихователя, як бажання допомогти іншому, відкритість та відвертість, емоційність, енергійність, зацікавленість у співпраці з дітьми, їх батьками, з колегами, лагідність, освіченість, позитивний настрій і почуття гумору, прагнення до успіху, привітність, пунктуальність (по 1,8 %), активність, вимогливість, емпатійність, зібраність, ініціативність, інтерес і небайдужість до дитини, нестандартний підхід до справи, об'єктивність і рівність у ставленні до дітей, оптимізм, організованість, педагогічна культура, психічне здоров'я, рішучість, скромність, сміливість, сумлінність (по 1,2 %), уміння долати труднощі, делікатність, дисциплінованість, порядність, тактовність, уміння вирішувати конфлікти (по 0,6 %). При цьому більшість з означених якостей наявна у них, як вважає 78,4 % майбутніх вихователів. 19,8 % опитаних хоча і володіють ними, проте відчувають потребу в постійному їх розвитку або ж володіють деякими окремими якостями, і лише 1,8 % респондентів з прикрістю констатували, що не мають таких особистісних якостей.

Значною мірою на задоволеність обраною професією та на мотивацію подальшого якісного її опанування впливає успішність проходження педагогічної практики майбутніми вихователями та труднощі, що виникають у них під час практичного використання знань, набуття фахових умінь і навичок. Тому одне із запитань запропонованої нами анкети стосувалося того, чи відчували студенти труднощі у процесі проходження педпрактики, і того, з чим вони їх пов'язують. Аналіз відповідей майбутніх педагогів показав, що значна їх частина (близько 81,3 %) відчувала різні проблеми під час практики в дошкільних закладах. В основному вони були пов'язані з невеликим досвідом роботи з дітьми дошкільного віку (30,3 %), невмінням їх організувати на певну діяльність (21,3 %), недостатнім рівнем професійних знань (9 %), а також із труднощами у налагодженні ділових стосунків із педколективом ДНЗ, який ставився до студентів швидше як до «допоміжного матеріалу», ніж як до учнів та молодих колег (8,4 %). Деяким респондентам було важко складати конспекти занять та проводити різні заходи із дітьми як через брак часу на їх підготовку (7,5 %), так і через неуміння знайти підхід до вихованців (7,5 %), розподіляти та переключати свою увагу (0,6 %), а також через власні особистісні якості (12,9 %): невпевненість у собі, хвилювання, надмірну лагідність до дошкільників, проблеми з володінням голосом, нездатність заспокоїти малюків, коли ті плакали за батьками або коли необхідно було вирішувати конфліктні ситуації між ними тощо. Крім того, окремі студенти відчували труднощі під час адаптації до колективу дітей (0,6 %), у ситуаціях спілкування із їхніми батьками (1,3 %), а

також у процесі здійснення самоаналізу професійної діяльності та аналізу роботи вихователів та колег-студентів (0,6 %). Визначені майбутніми педагогами труднощі дійсно простежувалися під час спостережень за їхньою практичною діяльністю в ДНЗ. При цьому помітними вони були як у тих студентів, що називали їх, так і у тих, які стверджували, що у них не було проблем під час проходження практики. Без сумніву, означені труднощі суттєво впливають на успішність застосування студентами набутих у ВНЗ знань. Водночас вони допомагають їм зрозуміти свої переваги і недоліки, сильні й слабкі місця як фахівця, спонукають до роботи над собою, а також утверджують впевненість у правильності вибору майбутньої професії або ж, навпаки, спричиняють повне розчарування у ній.

Вивчаючи мотивацію студентів до професійної педагогічної іміджотворчої діяльності, ми вважали за необхідне виявити їх ставлення до створення вихователями професійного іміджу, бажання навчитися вмінням і навичкам такої діяльності та прагнення до професійного саморозвитку та самовдосконалення. Здійснивши аналіз відповідей майбутніх педагогів на запитання «Яке Ваше ставлення до створення професійного іміджу вихователя?», ми з'ясували, що переважна їх більшість (89 %) позитивно ставиться до професійної іміджотворчої діяльності педагогів дошкільного профілю. Частина студентів (8,4 %) на даний момент не визначилася щодо необхідності створення педагогом позитивного професійного образу, ще частина (1,9 %) вважає, що імідж не є головним у роботі вихователя, тим самим постулюючи негативне ставлення до професійної педагогічної іміджотворчої діяльності. Незначний відсоток опитаних (0,7 %) виявляє нейтральне ставлення до такої діяльності вихователя ДНЗ.

Подібна тенденція простежувалася й у відповідях на запитання «Чи хотіли б Ви навчитися створювати власний позитивний професійний імідж? Чому?» Так, 88,8 % респондентів дали ствердну відповідь, пояснюючи це тим, що «імідж є візитною карткою, певним показником вихователя, на який орієнтуються батьки, віддаючи до нього дітей», «імідж надає впевненості вихователеві», «сприяє професійному становленню та кар'єрному зростанню» тощо. Наведені цитати дозволяють зробити висновок, що студенти чітко розуміють необхідність позитивного професійного образу та виявляють бажання навчитися створювати його 1,7 % респондентів відповіли, що ще не впевнені у тому, що хочуть створювати власний професійний імідж вихователя. Така ж кількість студентів заявила, що їм байдуже до такої діяльності, оскільки вони не працюватимуть педагогами. Близько 7,8 % опитаних відповіли, що не мають бажання навчатися створювати власний професійний імідж вихователя через те, що вони вже вміють це робити і в них є відповідний імідж, або через те, що «навчитися цього не можна, бо він складається протягом життя сам собою».

Щодо потреби студентів у професійному саморозвитку і самовдосконаленні, то 96,3 % визнають, що відчувають необхідність постійної роботи над собою в професійному плані. Однак були і такі відповіді майбутніх вихователів, що засвідчували їх небажання вдосконалюватися у сфері педагогічної професійної діяльності – близько 3,1 % респондентів заявили, що не мають такої потреби взагалі, а 0,6 % опитаних хоч і відчувають необхідність вдосконалення, проте в іншій непедагогічній галузі.

Як бачимо, переважна більшість студентів прагне до професійного саморозвитку і самовдосконалення, у тому числі й шляхом набуття вмінь і навичок педагогічного іміджування. Значною мірою така потреба майбутніх педагогів залежить від їх бажання наслідувати власний педагогічний ідеал та відповідати тим запитам, що ставляться до сучасного вихователя дошкільного закладу з боку його цільової аудиторії – дітей, їх батьків,

педагогів-колег, громадськості.

Розмірковуючи у творах-роздумах «Мій ідеал вихователя дошкільного закладу» та «Яким я уявляю сучасного вихователя», усі студенти засвідчили, що мають ідеал педагога, якого хотіли б наслідувати. Для одних – це вихователь дошкільного закладу, з яким вони працювали під час педпрактики (12,2 %) або який виховував їх у дитинстві (6,1 %), для інших – це їхня мама (10,2 %) або тато (2 %). Для 8,2 % ідеалами, гідними наслідування, є видатні педагоги Ш. Амонашвілі, Я. Корчак, А. Макаренко, М. Монтесорі, В. Сухомлинський та ін. Хоча значна частина майбутніх педагогів (61,2 %) ще не зустрічали людину, яка стала б для них ідеалом у професійній діяльності, все ж вони пояснювали, що в їхній свідомості існує уявний ідеал вихователя, до якого вони хотіли б «дорости». Характеризуючи ідеального сучасного педагога дошкільного профілю, переважна більшість студентів на перше місце ставить його особистісні якості, зокрема любов до дітей, співчуття, доброзичливість, терпіння, творчість, а потім – професійні знання, вміння, здатність постійно саморозвиватися і самовдосконалюватися.

Деякі студенти переконані, що вихователем у сучасному світі має бути жінка, яка має власну дитину і «здатна подарувати свою любов та доброту й іншим малюкам». У той самий час окремі респонденти висловлюють думку, що сучасні реалії (неповні сім'ї дошкільників, усиновлення їх батьками однієї статі тощо) вимагають того, що в ДНЗ має бути хоча б один вихователь-чоловік, який би подавав хлопчикам приклад чоловічої моделі поведінки і сприяв формуванню позитивного ставлення до осіб протилежної статі у дівчат.

Таким чином, здійснивши аналіз анкетних даних, творчих завдань, а також проведених спостережень за студентами під час педпрактики, ми з'ясували наявність у них педагогічного ідеалу, професійних мотивів, потреб та інтересів, ціннісних орієнтації, їх збіг із суспільно значущими, прагнення до професійного саморозвитку і самовдосконалення, до створення власного позитивного образу в професії, що в сукупності формують спрямованість майбутнього фахівця на професійну педагогічну іміджотворчу діяльність і становлять мотиваційну готовність до неї. У відсотковому значенні отримані результати відображає рисунок 1.

Рисунок 1. Стан сформованості мотиваційної готовності майбутніх вихователів ДНЗ до створення позитивного професійного іміджу

Із діаграм видно, що високий рівень мотиваційної готовності до створення позитивного професійного іміджу наявний у 32,6 % студентів експериментальної групи і 34,2 % – у студентів контрольної, середній – у 61,7 % та 63,3 % відповідно, та низький – у 5,7 % та 2,5 %.

Висновки й перспективи подальших досліджень. У цілому можемо констатувати, що більшість студентів на констатувальному етапі експериментального дослідження має високий і середній рівні сформованості мотиваційної готовності до іміджотворчої діяльності, що виявляється в прагненні працювати за спеціальністю й усвідомленні необхідності позитивного професійного іміджу для своєї майбутньої професії. Подальші наукові пошуки стосуватимуться розробки й апробації методики підготовки майбутніх вихователів до створення позитивного професійного іміджу.

Література

1. Дьяченко М. И. Психология высшей школы: Особенности деятельности преподавателя вуза [Текст] / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандыбович. – Минск : Высшейш. шк., 1993. – 264 с.
2. Розанова В. А. Психология управления [Текст] : учебное пособие / В. А. Розанова. – М. : ЗАО «Бизнес-школа "Интел-Синтез"», 1999. – 352 с.
3. Maslow A. The farther reaches of human nature [Text] / Abraham H. Maslow. – Harmondsworth, 1976. – 137 p.
4. Перельгина Е. Б. Психология имиджа [Текст] : учебное пособие / Елена Борисовна Перельгина. – М. : АспектПресс, 2002. – 223 с.

Татьяна Мареева

МОТИВАЦИОННАЯ ГОТОВНОСТЬ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ К СОЗДАНИЮ ПОЛОЖИТЕЛЬНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ИМИДЖА

Статья посвящена проблеме мотивационной готовности будущих воспитателей дошкольных учебных заведений к созданию положительного профессионального имиджа. Осуществлен анализ полученных экспериментальных данных по определению мотивационной готовности студентов к созданию положительного профессионального имиджа воспитателя.

Ключевые слова: имидж, положительный профессиональный имидж воспитателя дошкольного учебного заведения, мотивация, готовность.

Tetyana Mareyeva

MOTIVATIONAL READINESS OF INTENDING PRE-SCHOOL TEACHERS TO CREATING POSITIVE PROFESSIONAL IMAGE

The article deals with the problem of motivational readiness of intending pre-school teachers to create a positive professional image. The author gives the analysis of the experimental data of determinating the students' motivational readiness to create a positive professional image of educator.

Key words: image, positive professional image of pre-school teacher, motivation, readiness.